

II

(Nelegislativní akty)

NAŘÍZENÍ

PROVÁDĚCÍ NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2021/1847

ze dne 14. října 2021

o určení statutární náhrady za některé sazby LIBOR CHF

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1011 ze dne 8. června 2016 o indexech, které jsou používány jako referenční hodnoty ve finančních nástrojích a finančních smlouvách nebo k měření výkonnosti investičních fondů, a o změně směrnic 2008/48/ES a 2014/17/EU a nařízení (EU) č. 596/2014⁽¹⁾, a zejména na čl. 23b odst. 8 uvedeného nařízení,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Londýnská mezibankovní nabídková sazba ve švýcarských francích (LIBOR CHF) je jednou z pěti měnových sazeb LIBOR, které spravuje administrátor ICE Benchmark Administration (IBA). Sazba LIBOR CHF odráží úrokovou sazbu, za kterou se velké přední mezinárodně působící banky s přístupem na velkoobchodní trh s nezajištěným financováním mohou na tomto trhu financovat ve švýcarských francích. IBA sazbu vypočítává na základě údajů, které jí sděluje skupina vybraných bank.
- (2) Orgán Financial Conduct Authority (FCA) Spojeného království oznámil ukončení poskytování určitých referenčních hodnot LIBOR, včetně LIBOR CHF, do konce roku 2021. Toto ukončení je vyvoláno obavami ohledně toho, zda LIBOR některými svými sazbami odpovídajícím způsobem reprezentuje podkladový trh nebo ekonomickou realitu odrážející velkoobchodní trh s nezajištěným financováním. Tyto obavy mají původ v neochotě většiny ze skupiny vybraných bank nadále přispívat k příslušným sazbám LIBOR, jak oznámila IBA dne 5. března 2021 ve svém prohlášení o zpětné vazbě ICE ke konzultacím o potenciálním ukončení LIBOR.
- (3) V minulosti používala řada bank sazbu LIBOR CHF v Unii jako referenční sazbu u velkého počtu nesplacených retailových hypoték, z nichž většina skončí po konci roku 2021. Podle odpovědí na veřejnou konzultaci, kterou uspořádala Komise, existují v Unii v současné době smlouvy o hypotečních úvěrech v objemu 35 miliard EUR, které odkazují na sazbu LIBOR CHF. Největší počet těchto dosud nesplacených úvěrů je v Polsku a zbytek pak v Rakousku, ve Slovinsku, v Nizozemsku a ve Francii.
- (4) Rozsah možného narušení způsobeného ukončením poskytování sazby LIBOR CHF a potřeba omezit diskontinuitu smluv odkazujících na LIBOR CHF, aby k uvedenému narušení nedošlo, byly častokrát zdůrazněny při komunikaci mezi Komisí a dotčenými veřejnými orgány. Komise řádně zvážila věcné okolnosti, o nichž byla informována, za účelem posouzení, zda jsou splněny podmínky stanovené v článku 23b nařízení (EU) 2016/1011 a zda je z toho důvodu třeba, aby Komise přijala opatření.

(1) Úř. věst. L 171, 29.6.2016, s. 1.

- (5) Ve zprávě o finanční stabilitě z roku 2021 vydané polskou národní bankou ⁽²⁾ se uvádí, že na konci roku 2020 mělo více než 410 000 domácností v Polsku hypotéku odkazující na sazbu LIBOR CHF, a to s různými lhůtami splatnosti této sazby. To představuje přibližně 20 % celkového portfolia hypotečních úvěrů v Polsku, což podle dalších údajů poskytnutých příslušnými orgány celkově činí přibližně 100 miliard PLN (zhruba 22 miliard EUR). Většina těchto hypoték je dlouhodobá a má být splacena po roce 2030. Zpráva zdůrazňuje rizika, která ukončení poskytování LIBOR CHF představuje, a potřebu zajistit kontinuitu úvěrových smluv na bydlení denominovaných ve švýcarském franku, aby se předešlo naplnění těchto rizik. Zpráva dále zdůrazňuje, že neexistence záložních ustanovení a právních aktů určujících náhradu za referenční sazbu LIBOR CHF by mohla ohrozit kontinuitu uvedených smluv, a následně se promítnout do finančních ztrát bank. Polské ministerstvo financí předložilo Komisi podobné údaje.
- (6) V Rakousku podle údajů z června 2021 odkazuje na sazbu LIBOR CHF 50 000 až 60 000 hypotečních úvěrů rakouským domácnostem v objemu 9,6 miliardy EUR, což představuje přibližně 5,7 % celkového dluhu rakouských domácností. Hypoteční portfolia, která odkazují na LIBOR CHF, se týkají přibližně 400 rakouských bank. Rakouská národní banka a rakouský orgán pro finanční trh (FMA) předložily v dopise zaslaném Komisi podobné podpůrné údaje.
- (7) Ve Slovinsku odkazovalo ke dni 31. prosince 2020 na referenční sazbu LIBOR CHF více než 6 700 smluv o spotřebitelském úvěru v celkové hodnotě přesahující 300 milionů EUR, přičemž poslední série těchto smluv skončí až v roce 2043. Kromě toho má expozici vůči sazbě LIBOR CHF devět z patnácti bank. Podíl úvěrů na bydlení se sazbou LIBOR CHF v těchto devíti bankách představuje 6,34 % všech úvěrů na bydlení a podíl hypotečních úvěrů se sazbou LIBOR CHF představuje 7,13 % všech hypotečních úvěrů.
- (8) V Nizozemsku podle odhadů odkazují na LIBOR CHF retailové hypotéky bez záložních ustanovení v objemu přibližně 500 milionů EUR.
- (9) Ve Francii mají regionální banky přibližně 6 400 smluv o retailových úvěrech odkazujících na LIBOR CHF se splatností po roce 2021.
- (10) Nařízení (EU) 2016/1011 vyžaduje, aby uživatelé referenčních hodnot vypracovali a uchovávali podložené písemné plány, v nichž stanoví, jaká opatření učiní v případě, že se referenční hodnota podstatně změní nebo že její poskytování bude ukončeno, a pokud je to možné a vhodné, určí jednu nebo více alternativních referenčních hodnot jako náhradu za referenční hodnotu, která již nebude zveřejňována. Smlouvy odkazující na LIBOR CHF byly uzavřeny dlouho předtím, než bylo možné ukončení LIBOR CHF očekávat, a předtím, než se začalo používat nařízení (EU) 2016/1011. Tyto smlouvy proto neobsahují záložní ustanovení, která by řešila možnost, že administrátor referenční hodnoty již po určitém datu nebude schopen zveřejňovat údaje, na něž je ve smlouvě odkazováno.
- (11) Vzhledem k tomu, že bylo obtížné určit vhodnou náhradu za LIBOR CHF dříve, než švýcarská národní pracovní skupina pro referenční sazby ve švýcarských francích (dále jen „švýcarská národní pracovní skupina“) nabídla trhu jasná doporučení, neobsahují záložní ustanovení nebo vhodná záložní ustanovení ani smlouvy uzavřené po datu použitelnosti nařízení (EU) 2016/1011 (1. ledna 2018).
- (12) Nebudou-li smlouvy odkazující na LIBOR CHF převedeny na určenou náhradu za tuto referenční hodnotu, existuje v několika členských státech vážné riziko maření účelu smlouvy. Určení této náhrady by proto mělo zajistit zmírnění uvedeného rizika, jehož naplnění by mohlo významně narušit fungování finančních trhů v Unii.
- (13) Dne 5. března 2021 oznámil orgán FCA Spojeného království budoucí ztrátu reprezentativnosti a ukončení všech sazeb LIBOR CHF. Toto prohlášení představuje podnět k tomu, aby Komise vykonala svou pravomoc určit statutární náhradu za sazbu LIBOR CHF podle čl. 23b odst. 8 nařízení (EU) 2016/1011.

⁽²⁾ Narodowy Bank Polski (polská národní banka), Zpráva o finanční stabilitě, červen 2021
<https://www.nbp.pl/en/systemfinansowy/fsr202106.pdf?v=2>

- (14) Z výsledků veřejné konzultace Komise vyplynula významná úloha některých lhůt splatnosti LIBOR CHF u hypotečních smluv, zejména měsíční, tříměsíční, šestiměsíční a dvanáctiměsíční lhůty splatnosti. Neexistence jasné a jednoznačné náhradní sazby u hypotečních smluv odkazujících na LIBOR CHF by vyvolala právní nejistotu, která může vést k soudním sporům a maření účelu smlouvy. Je proto vhodné, aby Komise určila statutární náhradu za tyto čtyři lhůty splatnosti LIBOR CHF, která se bude používat u jakýchkoli smluv, jakož i finančních nástrojů definovaných ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU⁽³⁾, jako jsou spořicí účty, hypoteční smlouvy a úvěry, včetně smluv o spotřebitelském úvěru a úvěrů pro malé podniky, které se řídí právními předpisy jednoho z členských států a neobsahují záložní ustanovení nebo vhodná záložní ustanovení.
- (15) V roce 2017 švýcarská národní pracovní skupina doporučila jako náhradní sazbu za LIBOR CHF sazbu Swiss Average Rate Overnight (SARON), kterou spravuje administrátor SIX Swiss Exchange Financial Information AG (SIX)⁽⁴⁾. V září 2020 švýcarská národní pracovní skupina uznala, že není možné vytvořit výhledovou úrokovou sazbu založenou na sazbě SARON, a doporučila, aby se jako základ záložní sazby pro odkazy na LIBOR CHF u hotovostních produktů použila složená sazba SARON. Určená náhrada za příslušné lhůty splatnosti LIBOR CHF ve starších hotovostních smlouvách by se proto měla vypočítat jako složená sazba SARON.
- (16) Výsledky veřejné konzultace Komise ukázaly, že určení statutární náhrady za všechny sazby LIBOR CHF v souladu s doporučeními švýcarské národní pracovní skupiny má podporu, včetně podpory subjektů veřejného sektoru z nejlépe dotčených členských států. Zatímco sazba LIBOR CHF je výhledová sazba, kde zákazník předem zná úrok splatný v nadcházejícím období, složená sazba SARON je retrospektivní. To znamená, že úroková sazba za dané období je známa až na konci tohoto období. Aby se usnadnilo použití úrokové sazby na začátku úrokového období, bylo by možným řešením stanovit úrokovou sazbu na základě sledovaného období předcházejícího danému úrokovému období. Dne 29. září 2020 švýcarská národní pracovní skupina doporučila, aby se v případech, kdy úroková platba musí být známa na začátku úrokového období, použila složená sazba SARON v souladu s metodikou „last reset“. Tato metodika spočívá ve stanovení úrokové míry pro nadcházející období na základě zjištěné složené úrokové míry za předchozí období, které je stejně dlouhé jako dané nadcházející úrokové období.
- (17) Podle doporučení švýcarské národní pracovní skupiny ze dne 1. února 2021 by uživatelé měli jako náhradní sazbu za měsíční LIBOR CHF použít měsíční složenou sazbu SARON a za tříměsíční LIBOR CHF použít tříměsíční složenou sazbu SARON, stanovenou v souladu s metodikou „last reset“, tj. vypočtenou na základě jednoměsíčního, resp. tříměsíčního období bezprostředně předcházejícího příslušnému úrokovému období.
- (18) Pracovní skupina pro bezrizikové úrokové sazby v eurech ve svém doporučení ze dne 11. května 2021 uvedla, že metodika „last reset“ pro období delší než tři měsíce může způsobit problémy v oblasti účetnictví a zajištění vyplývající ze strukturálních rozdílů mezi sazbami IBOR (jakožto výhledovými) a sazbami SARON (jakožto retrospektivními), které jsou obzvláště výrazné v případě dlouhodobějších splatností. Švýcarská národní pracovní skupina dne 1. července 2021 jako alternativu doporučila použít metodiku „last recent“ se sledovaným obdobím v délce jednoho měsíce. Tato metodika spočívá ve stanovení úrokové míry pro nadcházející období na základě zjištěné složené úrokové míry za předchozí období, které je kratší než dané nadcházející úrokové období. S ohledem na doporučení pracovní skupiny pro bezrizikové úrokové sazby v eurech a s cílem zůstat co nejlépe původnímu referenčnímu období pro každou lhůtu splatnosti se k náhradě za sazbu LIBOR CHF se splatností tři měsíce a déle považuje za vhodnější spíše tříměsíční složená sazba SARON než měsíční složená sazba SARON. Proto se považuje za vhodné jako náhradu za měsíční a tříměsíční sazbu LIBOR CHF použít měsíční a tříměsíční složenou sazbu SARON a zároveň také použít tříměsíční složenou sazbu SARON jako náhradu za šestiměsíční a dvanáctiměsíční LIBOR CHF.

⁽³⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU ze dne 15. května 2014 o trzích finančních nástrojů a o změně směrnic 2002/92/ES a 2011/61/EU (Úř. věst. L 173, 12.6.2014, s. 349).

⁽⁴⁾ Sazba SARON je zveřejňována na příslušných internetových stránkách jejího administrátora: https://www.six-group.com/exchanges/indices/data_centre/swiss_reference_rates/compound_rates_en.html.

- (19) Hodnoty sazby LIBOR CHF a složené sazby SARON se liší. V zájmu zohlednění tohoto rozdílu a minimalizace hospodářského dopadu nahrazení by měla být ke složené sazbě SARON pro každou lhůtu splatnosti LIBOR CHF, kterou nahrazuje, přičtena pevná úprava rozpětí.
- (20) Veřejná konzultace uskutečněná Komisí potvrdila vhodnost výpočtu pevné úpravy rozpětí na základě historického mediánu rozpětí mezi sazbou LIBOR ve švýcarských francích a dotčenou složenou sazbou SARON za zpětné období pěti let do 5. března 2021.
- (21) Je tudíž vhodné, aby sazby určené Komisí k nahrazení dotčených lhůt splatnosti LIBOR CHF odpovídaly složeným sazbám SARON plus příslušné úpravě rozpětí zveřejněného pro každou z dotčených splatností příslušné složené sazby SARON (měsíční, tříměsíční, šestiměsíční a dvanáctiměsíční).
- (22) Podle čl. 23b odst. 3 nařízení (EU) 2016/1011 nahrazuje náhrada za LIBOR CHF ze zákona veškeré odkazy na tuto referenční hodnotu v jakékoli smlouvě a v jakémkoli finančním nástroji ve smyslu směrnice 2014/65/EU, které neobsahují záložní ustanovení nebo vhodná záložní ustanovení. Tímto nahrazením proto nejsou dotčeny smlouvy, které byly s ohledem na ukončení poskytování sazby LIBOR CHF úspěšně znovu dojednány, jak je stanoveno v čl. 23b odst. 11 nařízení (EU) 2016/1011.
- (23) Vzhledem k tomu, že sazba LIBOR přestane být zveřejňována dne 1. ledna 2022, určené sazby by měly nahradit odkazy na sazbu LIBOR CHF k tomuto datu.
- (24) K tomuto nařízení se vyjádřily orgán FCA Spojeného království jakožto orgán dohledu nad administrátorem sazby LIBOR CHF, švýcarská národní banka v rámci své úlohy sekretariátu švýcarské národní pracovní skupiny a Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (ESMA).
- (25) Opatření stanovená tímto nařízením jsou v souladu se stanoviskem Evropského výboru pro cenné papíry,

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Nahrazení sazeb LIBOR CHF

1. Jako náhradní sazby za sazby LIBOR CHF v odkazech na LIBOR CHF ve smlouvách a finančních nástrojích ve smyslu směrnice 2014/65/EU jsou určeny tyto sazby:
 - a) měsíční sazba LIBOR CHF se nahrazuje měsíční složenou sazbou SARON zjištěnou za měsíční období předcházející danému úrokovému období;
 - b) tříměsíční sazba LIBOR CHF se nahrazuje tříměsíční složenou sazbou SARON zjištěnou za tříměsíční období předcházející danému úrokovému období;
 - c) šestiměsíční sazba LIBOR CHF se nahrazuje tříměsíční složenou sazbou SARON zjištěnou za tříměsíční období předcházející danému úrokovému období;
 - d) dvanáctiměsíční sazba LIBOR CHF se nahrazuje tříměsíční složenou sazbou SARON zjištěnou za tříměsíční období předcházející danému úrokovému období.
2. K náhradním sazbám určeným podle odstavce 1 se připočte pevná úprava rozpětí. Tato pevná úprava rozpětí se rovná rozpětí zveřejněnému pro každou příslušnou lhůtu splatnosti a vypočtenému dne 5. března 2021 jako historický medián rozpětí mezi dotčenou sazbou LIBOR CHF a příslušnou složenou sazbou SARON za zpětné období pěti let pro každé jednotlivé období.

3. Náhradní sazby za LIBOR CHF se určí v souladu s touto tabulkou:

LIBOR	SPLATNOST	Náhradní sazba	Hodnota úpravy rozpětí (v %)
CHF	1 měsíc	Složená měsíční sazba SARON (SAR1MC) ISIN CH0477123886	-0,0571
CHF	3 měsíce	Složená tříměsíční sazba SARON (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,0031
CHF	6 měsíců	Složená tříměsíční sazba SARON (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,0741
CHF	12 měsíců	Složená tříměsíční sazba SARON (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,2048

Článek 2

Vstup v platnost a použitelnost

Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Toto nařízení se použije ode dne 1. ledna 2022.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne 14. října 2021.

Za Komisi
předsedkyně
Ursula VON DER LEYEN